

IV. JURISPRUDENȚĂ

HOTĂRÂREA CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI ÎN CAUZA GHEORGHE COBZARU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI¹

Art. 2 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede că „dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal în cazul în care infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege”. Totodată, „moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță: pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale; pentru a efectua o arestare legală sau pentru a împiedica evadarea unei persoane legal deținute; pentru a reprima, conform legii, tulburări violente sau o insurecție.”

De asemenea, art. 14 din Convenție cu privire nediscriminare, prevede că „exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de [...] Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

I. Sub aspect procedural vom reține că²:

1. Domnul Gheorghe Cobzaru (reclamantul), a sesizat Curtea la 27 august 2007, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (Convenția).

2. Reclamantul s-a plâns, în special, de uciderea fiului său de către un agent de poliție și de ineficiența anchetei penale deschise în urma acestui eveniment.

3. La 20 octombrie 2010, cererea a fost comunicată Guvernului. În conformitate cu art. 29 § 1 din Convenție, s-a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună de către cameră.

¹ Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Gheorghe Cobzaru împotriva României, C 6978/08, din 25 iunie 2013, publicată în M. Of., I, nr. 666 din 30 octombrie 2013.

² Pentru simplificarea lecturii au fost numerotate doar aspectele relevante.

II. În fapt se va reține că versiunile furnizate de către părțile aflate în conflict judiciar nu au corespuns, astfel:

A. Circumstanțele decesului fiului reclamantului

1. Potrivit reclamantului, versiunea faptelor este următoarea.

4. La 19 septembrie 2006, orele 3.30, el și soția sa au auzit un foc de armă, au ieșit în curte și l-au găsit pe fiul lor, Adrian Cobzaru, în vârstă de 22 de ani, întins la pământ, la 3 metri de ușa de la intrare. Au văzut că fiul lor era rănit la gât și că polițistul A.S., care îl ținea pe acesta de brațul stâng, tocmai puneă arma deoparte. Polițistul nu purta uniformă și mirosea puternic a alcool.

5. Polițistul le-a spus că Adrian Cobzaru furase o mașină. În timp ce reclamantul și soția sa încercau să-și salveze fiul, polițistul vorbea la telefon cu superiorii săi. Acesta le spunea: "Șefule, l-am omorât, aranjează tu totul." Urmând sfaturile polițistului, soția reclamantului a presat rana cu o cârpă, pentru a reduce hemoragia.

6. La scurt timp după toate acestea, polițistul a sunat la salvare, pretinzând a fi un vecin. În cursul acestui apel, reclamantul și soția sa l-au dus pe fiul lor la mașina poliției. Erau de față 11 vecini ai reclamantului. Când au ajuns la mașină, fiul lor deja decedase. Douăzeci de minute mai târziu, în timp ce fiul lor era încă întins la pământ, lângă mașina poliției, la locul faptei a sosit o a doua mașină a poliției. Din aceasta a coborât polițistul B.L., care s-a îndreptat către reclamant. Reclamantul și soția sa i-au cerut să îl ducă pe fiul lor la camera de gardă. Atât B.L., cât și A.S. au refuzat să-l transporte, pe motiv că sângele care îi curgea din răni ar fi putut păta mașina. Ei i-au cerut reclamantului să aștepte sosirea superiorului lor ierarhic.

7. Ca răspuns la insistențele membrilor familiei reclamantului și ale vecinilor prezenți la fața locului, polițiștii au acceptat în final să îl transporte pe Adrian Cobzaru la spital. Soția

reclamantului i-a însoțit. La spital s-a înregistrat decesul lui Adrian Cobzaru.

8. În observațiile în replică la cele ale Guvernului, reclamantul a prezentat versiunea sa asupra faptelor. Reclamantul a susținut că polițistul l-a așteptat pe Adrian Cobzaru în curtea casei, l-a imobilizat în momentul sosirii sale, i-a pus pistolul la gât și l-a împușcat de la mică distanță. În viziunea reclamantului, acest fapt explica atât descoperirea unui tub de cartuș pe pământ, între intrarea casei și un ghiveci de flori pus lângă intrare, și o urmă de culoare roz pe gâtul fiului său, produsă, în opinia sa, de contactul cu o armă cu o temperatură ridicată. Apoi, polițistul, încercând să mute corpul tânărului, l-ar fi lăsat 3 metri mai departe, în momentul apariției reclamantului și soției sale.

2. Versiunea faptelor prezentată de Guvern este următoarea:

9. În noaptea de 19 septembrie 2006, polițiștii A.S. și L.B. l-au surprins pe fiul reclamantului, Adrian Cobzaru, furând marfă dintr-un camion. Câteva momente mai târziu, Adrian Cobzaru a încercat să fugă cu o mașină. Polițistul A.S. l-a urmărit. La un moment dat, fiul reclamantului și-a abandonat vehiculul și a încercat să fugă.

10. Polițistul A.S. l-a urmărit și a tras 3 focuri de avertisment pentru a-l opri din fugă. Adrian Cobzaru a refuzat să se conformeze și s-a refugiat în curtea casei părinților. Polițistul a perceput silueta fugarului, a tras al patrulea foc de armă, din stradă, încercând să îl nimerească la nivelul picioarelor, dar, din cauza iluminării slabe, glonțul l-a atins la nivelul gâtului. În același moment, reclamantul și soția sa au ieșit din casă și l-au găsit pe fiul lor, rănit la gât, prăbușindu-se la pământ. Polițistul i-a sfătuit să folosească o cârpă pentru a presa pe rană. La ora 3,23, a sunat la serviciul de urgență. Fără a aștepta sosirea ambulanței, polițistul l-a transportat în cele din urmă pe fiul reclamantului la spital. Acesta a fost adus aici la 3,38. Decesul a fost înregistrat la ora 3,50.

3. Cercetările efectuate de autorități

11. La 19 septembrie 2006, o echipă de experți criminaliști, condusă de un procuror, a prelevat elemente de probă de la locul faptei. În aceeași zi, au fost dispuse expertize tehnico-științifice și medico-legale.

12. Autopsia efectuată la 19 septembrie 2006 de către medicii specialiștii de la Institutul de Medicină Legală „Mina Minovici” a concluzionat că moartea fiului reclamantului a survenit la ora 3,15, în urma unei hemoragii interne și externe provocate de un glonț care a trecut prin vena jugulară stângă și a fracturat o vertebră cervicală. Același raport menționa un foc de armă tras de la o distanță suficient de mică pentru a lăsa urme suplimentare, altele decât cele ale impactului în sine. Au fost, de asemenea, efectuate radiografiile. Raportul unei expertize tehnico-științifice efectuate la 15 decembrie 2006 identifica două fragmente metalice provenite dintr-un singur glonț, tras cu o armă semiautomată.

13. La 18 decembrie 2006, reclamantul a depus, în fața Tribunalului București, plângere penală pentru omor, împotriva polițistului A.S. (art. 174 din Codul penal).

14. Prin ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 11 octombrie 2007, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a respins plângerea reclamantului. Parchetul și-a întemeiat hotărârea pe declarațiile polițistului A.S. Acesta l-ar fi urmărit pe fiul reclamantului după ce l-a surprins în flagrant, furând marfă dintr-un camion. Potrivit concluziilor parchetului, urmărirea s-a făcut până la casa reclamantului. Din cauza iluminării slabe, polițistul nu ar fi intrat în curte și ar fi încercat să îl împuște pe suspect la nivelul picioarelor. Fugarul și-ar fi pierdut echilibrul în timp ce încerca să escaladeze un gard în construcție și ar fi căzut în același moment în care a fost tras focul de armă, care l-a atins la nivelul gâtului. Potrivit procurorilor, traiectoria glonțului a confirmat această versiune.

15. Procurorii au constatat că ofițerul a renunțat în mod legal la o eventuală urmărire în curtea casei, pentru că, în opinia lor, acest fapt ar fi putut să fie periculos, din cauza slabei iluminări a locului. Aceștia au reținut că A.S. a apelat la serviciul de urgență la ora 3,23, pretinzând a fi un vecin. Procurorii au considerat că nu există nicio probă care să ateste refuzul polițiștilor de a-i acorda ajutor fiului reclamantului. Ei au concluzionat că polițistul a acționat în conformitate cu art. 34 și 35 din Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor, nu cu intenția de a provoca decesul lui Adrian Cobzaru, ci doar de a-l aresta.

16. La 22 decembrie 2007, procurorul-șef al Parchetului de pe lângă Tribunalul București a confirmat neînceperea urmăririi penale, reținând "lipsa oricărei îndoieli cu privire la legalitatea uzului armei de către polițist". Reclamantul a formulat o plângere împotriva acestei ordonanțe. El a contestat ordonanța procurorului-șef pe baza concluziilor unei expertize medicolegale efectuate la Institutul Național de Medicină Legală "Mina Minovici" București care contrazicea declarațiile polițiștilor.

17. Prin Hotărârea din 14 martie 2008, Tribunalul București a anulat ordonanța de neîncepere a urmăririi penale și a trimis dosarul la parchet, în vederea reluării urmăririi penale pentru omor. Tribunalul a constatat că procurorii au adoptat în integralitate versiunea oferită de polițist, fără a verifica, în mod obiectiv, dacă aceasta era sau nu confirmată de elemente de probă adecvate și suficiente. Astfel, potrivit primei instanțe, examenele radiologice descrise în certificatul medico-legal au pus în evidență urme suplimentare de focuri de armă și raportul medico-legal a sugerat o distanță și o traiectorie a glonțului destul de diferite față de cele reținute în concluziile reprezentanților parchetului. De asemenea, instanța reproșă organelor de anchetă faptul că au omis să verifice prezența urmelor de focuri de armă pe hainele persoanei decedate, probă esențială pentru a stabili distanța dintre ofițerul de poliție și Adrian Cobzaru în momentul în care s-a tras cu arma. În final, s-a observat, potrivit primei instanțe, că nu a fost organizată nicio reconstituire a faptelor și că, spre deosebire de mențiunile procurorilor din concluzii, nu exista niciun gard în construcție în curtea casei reclamantului. Procurorul M.S. din cadrul Parchetului de pe lângă Tribunalul București a formulat recurs împotriva acestei hotărâri.

18. Prin Decizia din 3 iunie 2008, Curtea de Apel București a confirmat Hotărârea din 14 martie 2008 și a respins recursul introdus de parchet. Aceasta a considerat că este necesară efectuarea unei anchete pentru omor în speță, mai ales din cauza contradicțiilor dintre probele analizate și concluziile reprezentanților parchetului. Potrivit curții de apel, din raportul de expertiză medico-legală reieșea că distanța parcursă de glonț a fost mai mică decât cea reținută de reprezentanții parchetului. Curtea de

apel a criticat lipsa radiografiilor din dosarul penal, precum și lipsa unei reconstituiri a faptelor. În plus, potrivit judecătorilor curții de apel, erau necesare un raport balistic și orice alte mijloace de probă (mărturii, documente) pentru a permite autorităților judiciare să stabilească circumstanțele reale ale faptelor și eventuala vinovăție a polițistului.

4. Demersuri în vederea continuării anchetei

19. După câteva luni, reclamantul a depus mai multe plângeri în fața Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București și în fața Consiliului Superior al Magistraturii pentru a denunța pasivitatea autorităților în ceea ce privește ancheta în cazul decesului fiului său.

20. La 26 ianuarie 2009, procurorul A.B.G. din cadrul Parchetului de pe lângă Tribunalul București a constatat că Hotărârea definitivă din 14 martie 2008 dispunea ca parchetele să reia urmărirea penală pentru omor. La rândul său, acesta a delegat Poliției Municipiului București sarcina de a continua cercetarea penală pentru omor.

21. La 10 februarie 2009, procurorul A.B.G. l-a informat pe polițistul A.S. că urmărirea penală pentru omor a început la 22 ianuarie 2009. Cu această ocazie, polițistul a dat o declarație.

22. La 16 martie 2009, Serviciul de inspecție juridică pentru procurori a trimis o scrisoare reclamantului, care, în părțile relevante în speță, este redactată după cum urmează: „[...] la 28 iulie 2008 cauza a fost atribuită unui procuror și la 22 ianuarie a început o anchetă pentru infracțiunea prevăzută de art. 174, 175 lit. i), 176 lit. g) din Codul penal, în ceea ce îl privește pe A.S. Prin Ordonanța din 26 ianuarie 2009, în conformitate cu art. 217 alin. 4 din Codul de procedură penală, procurorul a dispus Poliției Municipiului București sarcina de a administra probele solicitate de instanță și, la 10 februarie 2009, A.S. a fost audiat în calitate de inculpat.

Cercetările efectuate au permis stabilirea faptului că, între iulie 2008 și ianuarie 2009, ancheta penală nu s-a efectuat din motive obiective, justificate atât de volumul mare de muncă, care presupune analiza mai multor cauze complexe, care implică persoane aflate în arest provizoriu, cât și de transferurile de procurori, în condițiile unei organigrame incomplete și ale unor sarcini suplimentare.

În aceste condiții, nu s-a constatat niciun element de întârziere nejustificată din partea procurorilor, situație care ar putea duce la măsuri disciplinare, în conformitate cu Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor [...].”

23. La 15 iulie 2009, 3 polițiști, însoțiți de un procuror de la Parchetul de pe lângă Tribunalul București, au efectuat tiruri într-un poligon de tir, de la distanțe diferite, de la 1 metru la 2 metri de țintă, cu arma crimei, pentru a determina distanța reală parcursă de glonț înainte de impact.

24. În septembrie 2009, organele de anchetă au audiat 4 martori (D.V., G.T., V.B. și O.I.), care pretindeau că au auzit, în noaptea de 19 septembrie 2006, focuri de armă trase în apropierea casei reclamantului. De asemenea, au declarat că au văzut mașini de poliție.

25. La 27 ianuarie 2010, comisarul de poliție B.I. a ordonat o expertiză tehnică pentru a identifica urme suplimentare ale focurilor de armă trase la 15 iulie 2009 (a se vedea supra, pct. 26). Această expertiză, efectuată la 18 ianuarie 2011 de un expert chimist din cadrul Ministerului Administrației și Internelor, a concluzionat că au existat urme suplimentare de foc de armă în cazul distanțelor de la 1 metru la 4,50 metri.

26. Prin Ordonanța din 20 iunie 2012, procurorul B.E. din cadrul Parchetului de pe lângă Tribunalul București a pronunțat scoaterea de sub urmărire penală cu privire la A.S. Acesta și-a întemeiat ordonanța pe mărturiile lui D.V., G.T., V.B. și O.I., care confirmau că au fost trase focuri de avertisment, pe declarațiile polițistului, care a spus că a țintit suspectul doar la nivelul picioarelor, și pe declarațiile martorilor I.M. și N.C., care au confirmat că inculpatul a tras un singur glonț în direcția suspectului, când acesta se afla în curtea casei părinților săi. Potrivit aceluiași procuror, măsurile luate de polițist se înscriau în limitele prevăzute de Legea nr. 17/1996 privind regimul armelor de foc și al munițiilor și nu puteau fi considerate omucidere. Procurorul a adăugat că declarațiile inculpatului privind distanța de la care a tras au fost confirmate de o expertiză tehnică, urmele suplimentare ale focului de armă fiind detectate la o distanță de 12 metri. În fine, potrivit procurorului, în speță se aplicau dispozițiile art. 35 alin. (3) din Legea nr. 218/2002 privind

organizarea și funcționarea Poliției Române, acțiunea polițistului neavând caracter penal. Reclamantul a formulat o plângere împotriva acestei ordonanțe. La 10 septembrie 2012, procurorul-șef al Parchetului de pe lângă Tribunalul București a respins obiecția reclamantului și a confirmat Ordonanța din 20 iunie 2012. Reclamantul a introdus o plângere împotriva acestei ordonanțe.

27. Prin Hotărârea din 28 noiembrie 2012, Tribunalul București a admis plângerea reclamantului, a anulat ordonanța din 20 iunie 2012 și a trimis cauza la Parchetul de pe lângă Tribunalul București, în vederea redeschiderii urmăririi penale, pentru omor, împotriva polițistului A.S. Instanța a reamintit obligația procedurală prevăzută la art. 2 din Convenție și a făcut referire la jurisprudența Curții în materia anchetelor efective. În acest sens, instanța a criticat lipsa de probe suficiente în dosarul anchetei. Instanța a decis că există suficiente probe care să pună la îndoială data reală a decesului, noaptea dintre 17 și 18 septembrie 2006, potrivit ordonanțelor de neîncepere a urmăririi penale și declarațiilor inculpatului, și 19 septembrie 2006, din certificatul medico-legal de autopsie și certificatul de deces.

28. În continuare, instanța a dispus organelor de urmărire penală să efectueze cercetări pentru a stabili data exactă a decesului în cauză (să solicite toate documentele medicale originale întocmite de Spitalul de Urgență București în ziua morții tânărului, să găsească ordinul de serviciu al polițistului și să obțină o nouă depoziție a acestuia). De asemenea, instanța a dispus să se efectueze o reconstituire a faptelor, un raport balistic al armei folosite de inculpat pentru a stabili traiectoria reală a glonțului fatal, o expertiză tehnică pentru a căuta eventuale urme ale focului de armă pe hainele defunctului și ale polițistului și să fie obținute noi depoziții ale reclamantului și ale polițistului. Până în prezent, procedura este încă pendinte în fața autorităților interne.

III. În continuare, Curtea amintește în cuprinsul deciziei dispozițiile legale relevante din dreptul intern. În acest sens se face referire la prevederile Legii nr. 17/1996 privind regimul armelor de foc și al munițiilor, art. 9 și art. 47-49 cu privire la uzul de armă, Legii nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea

Poliției Române, art. 35 – 40 - folosirea armei de către polițist și Legii nr. 295/2004 privind regimul armelor de foc și al munițiilor, art. 34 – limitele exercitării uzului de armă și art. 35 – obligații în cazul uzului de armă.

29. De asemenea, Curtea face referire și la dispoziții internaționale relevante în materie de uz de forță și de arme de foc de către cei responsabili privind aplicarea legii, în special art. 6 alin. 1 din Convenția internațională cu privire la drepturile civile și politice, observațiile Comitetului pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite, principiile Organizației Națiunilor Unite privind folosirea forței și Codul de conduită pentru responsabilii privind aplicarea legii.

IV. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 2 din Convenție, reclamantul se plânge de uciderea fiului său de către polițistul A.S. și de lipsa unei anchete efective care să aibă drept scop sancționarea celui responsabil. Reclamantul afirmă că ofițerul l-a împușcat pe fiul său și a refuzat să îi acorde primul ajutor și să îl transporte la spitalul de urgență.

A. Cu privire la admisibilitate

30. Guvernul invocă neepuizarea căilor de atac interne, indicând faptul că reclamantul a depus cererea în fața Curții la 11 luni după presupusa încălcare, deși ancheta penală efectuată de parchete era pendinte (Georgescu împotriva României, nr. 25.230/03, pct. 99, 13 mai 2008).

31. Reclamantul nu a prezentat nicio observație cu privire la acest aspect.

32. Curtea constată că, în speță, a fost deschisă o anchetă penală de către autorități în urma plângerii formulate de reclamant. Această anchetă s-a încheiat la 11 octombrie 2007, în urma pronunțării neînceperii urmăririi penale, pentru a fi redeschisă la 3 iunie 2008, încheiată la 20 iunie 2012 și redeschisă, din nou, la 28 noiembrie 2012.

33. Având în vedere aceste circumstanțe, Curtea consideră că, în cauza de față, obiecția prezentată de Guvern se referă la aspecte strâns legate de cele ridicate de plângerea pe care reclamantul a formulat-o din perspectiva art. 2 din Convenție în ceea ce privește eficiența anchetei penale (Üçak și alții împotriva Turciei, nr. 75.527/01 și 11.837/02, pct. 59, 26 aprilie 2007), spre deosebire de cauza evocată de

Guvern. Prin urmare, Curtea a decis să o conexeze cu fondul.

34. Constatând că aceste capete de cerere nu sunt în mod vădit neîntemeiate în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea le declară admisibile.

B. Cu privire la fond

1. Cu privire la aspectul material al art. 2 din Convenție

35. Reclamantul contestă versiunea Guvernului privind circumstanțele în care fiul său a murit. Potrivit lui, polițistul A.S. i-ar fi ucis fiul cu un glonț tras de la mică distanță, în interiorul curții casei lor, și a așteptat mult timp înainte de a-l transporta la spital.

36. Guvernul consideră că autoritățile naționale și-au respectat obligația de a proteja viața fiului reclamantului, că utilizarea forței a fost necesară și proporțională și că decesul a survenit ca urmare a unor circumstanțe neprevăzute. Potrivit Guvernului, legislația internă permitea, în vederea capturării unei persoane suspecte de comiterea unei infracțiuni, folosirea unei arme de foc, fără ca acest fapt să aibă consecințe în plan penal. Ofițerul a observat că o acțiune ilegală, și anume un furt, era în curs de desfășurare și s-a angajat, singur, pe timp de noapte, în urmărirea unui suspect care încerca să fugă, conducând cu viteză excesivă și punând în pericol viața trecătorilor, și nu știa dacă acesta era înarmat sau nu. Pentru Guvern, aceste circumstanțe au constituit o situație periculoasă care a justificat focurile de armă trase de polițist care, în mod rezonabil, s-a gândit că trebuie să facă uz de armă pentru a-l opri pe suspect și a pune capăt amenințării [Makaratzis împotriva Greciei (MC), nr. 50.385/99, pct. 56-59, CEDO 2004-XI]. Din acest motiv polițistul ar fi încercat să tragă la nivelul picioarelor fiului reclamantului, pentru a-l împiedica să scape escaladând un gard. În urma unei mișcări neașteptate a capului, făcută de suspect, glonțul l-a atins la nivelul gâtului. Polițistul a chemat o ambulanță și a încercat să oprească hemoragia, dar, din cauza întârzierii ajutoarelor, a decis să îl transporte el însuși pe fiul reclamantului la spital.

Motivarea Curții

37. Principiile generale în materie de obligații pozitive care decurg din art. 2 din Convenție și utilizarea de către funcționarii

statului a forței letale sunt rezumate în Hotărârea Soare și alții (citată anterior, pct. 126-128 și 130).

38. Curtea reamintește în continuare responsabilitatea care îi revine, de a examina cu deosebită atenție pretinsa încălcare a acestei dispoziții, luând în considerare nu doar actele funcționarilor statului care au recurs efectiv la forță, ci și toate circumstanțele în privința acestora, în special pregătirea și controlul exercitat asupra acestora (McCann și alții împotriva Regatului Unit, 27 septembrie 1995, pct. 150, seria A, nr. 324). În ceea ce privește acest ultim punct, Curtea reamintește că polițiștilor nu trebuie să le lipsească precizia atunci când își exercită funcțiile, fie în contextul unei operațiuni pregătite, fie în cel al urmăririi spontane a unei persoane percepute ca fiind periculoasă: un cadru juridic și administrativ trebuie să definească condițiile limitate în care responsabilii privind aplicarea legii pot să recurgă la forță și să utilizeze arme de foc, ținând seama de normele internaționale elaborate în domeniu (Hamiyet Kaplan și alții împotriva Turciei, nr. 36.749/97, pct. 49, 13 septembrie 2005, și Makaratzis, citată anterior, pct. 59 in fine).

39. În acest sens, Curtea reamintește că a decis, într-o cauză privind o operațiune a poliției care s-a soldat cu focuri de armă care au produs leziuni grave și o infirmitate fizică și psihică permanentă unei persoane suspectate de a fi comis o infracțiune, că în cadrul legislativ românesc care reglementează folosirea armelor de foc și a muniției (Legea nr. 17/1996) nu pare să fie suficient să se ofere "prin lege" nivelul de protecție a dreptului la viață impus în societățile democratice contemporane în Europa (Soare și alții, citată anterior, pct. 132).

40. În speță, Curtea observă că majoritatea prevederilor relevante ale Legii nr. 17/1996, evocate în Hotărârea Soare și alții, erau încă în vigoare la momentul respectiv (supra, pct. 32) și că legile nr. 218/2002 (privind organizarea și funcționarea Poliției Române) și 295/2004 (privind regimul armelor de foc și al munițiilor) nu au adus nicio modificare semnificativă a cadrului legislativ deja existent (supra, pct. 33-34).

41. Curtea concluzionează că, la fel ca în Hotărârea Soare și alții, legislația națională nu conținea, la momentul faptelor, nicio altă

dispoziție care să reglementeze utilizarea armelor de foc în cadrul operațiunilor polițienești, cu excepția obligației de somație, și că aceasta nu includea nicio recomandare privind pregătirea și controlul operațiunilor în cauză.

42. De asemenea, Curtea observă că în speță era vorba despre o operațiune polițienească în care polițistul a trebuit să reacționeze fără a se pregăti (a se vedea, a contrario, Rehbock împotriva Sloveniei, nr. 29.462/95, pct. 71-72, CEDO 2000- XII) și, în acest caz, este necesar ca sfera de aplicare a obligației pozitive ce revine autorităților interne să fie interpretată astfel încât să nu le impună acestora o sarcină exorbitantă (a se vedea, mutatis mutandis, Mahmut Kaya împotriva Turciei, nr. 22.535/93, pct. 86, CEDO 2000-III). Totuși, Curtea subliniază faptul că trebuia ca reacțiile spontane ale polițistului să fie compatibile cu instrucțiunile relevante în materie de intervenții polițienești.

43. Curtea consideră că lipsa unor reguli clare (supra, pct. 50) poate explica reacția polițistului A.S., care a tras un foc de armă în direcția lui Adrian Cobzaru pentru a-l prinde, deși acesta nu era, în mod clar, înarmat. Polițistul a acționat astfel în mod total autonom, luând inițiative necugetate, ceea ce probabil nu s-ar fi întâmplat dacă beneficia de o instrucție corespunzătoare (a se vedea, mutatis mutandis, Makaratzis, citată anterior, pct. 70).

44. Având în vedere elementele precedente, Curtea consideră că, în ceea ce privește obligația pozitivă de a pune în aplicare un cadru legislativ și administrativ adecvat, astfel cum le impunea prima frază a art. 2 § 1 din Convenție, autoritățile române nu făcuseră, la momentul faptelor, tot ce se putea aștepta de la ele în mod rezonabil pentru a oferi cetățenilor nivelul de protecție necesar, în special în situațiile - precum cea din prezenta cauză - privind recurgerea la o forță letală, precum și pentru a contracara riscurile reale și imediate pentru viață pe care le pot genera, chiar și în mod excepțional, operațiunile polițienești.

45. Curtea observă în continuare că se confruntă cu versiuni contradictorii ale evenimentelor care au condus la pierderea vieții fiului reclamantului. Totuși, reamintește că, în general, nu este ținută de constatările instanțelor interne și este liberă să facă propria evaluare

ținând seama de toate elementele de care dispune [Iambor împotriva României (nr. 1), nr. 64.536/01, pct. 166, 24 iunie 2008].

46. Pentru aprecierea probelor, Curtea adoptă, în general, criteriul probei "dincolo de orice îndoială rezonabilă". Curtea reamintește că o asemenea probă poate reieși dintr-o serie de indicii sau din supoziții necontestate, suficient de grave, precise și concordante. Atunci când evenimentele în cauză, în ansamblul lor sau în mare parte, sunt cunoscute exclusiv de autorități, orice vătămare corporală sau deces survenit în această perioadă dă naștere la puternice prezumții de fapt. În realitate, trebuie să se considere că sarcina probei revine autorităților, care trebuie să ofere o explicație satisfăcătoare și convingătoare cu privire la derularea faptelor și să expună elemente solide care permit respingerea susținerilor reclamantului [Salman împotriva Turciei (MC), nr. 21.986/93, pct. 100, CEDO 2000-VII, și MansuroĂzlu împotriva Turciei, nr. 43.443/98, pct. 78, 26 februarie 2008].

47. Reiese că, atunci când se reproșează agenților săi că au recurs la o forță potențial letală în circumstanțe aflate sub controlul lor, cu încălcarea art. 2 § 2 din Convenție, Guvernului pârât îi revine sarcina de a stabili că forța în cauză nu a depășit ceea ce era "absolut necesar" și că era "strict proporțională" cu oricare dintre scopurile autorizate prin această dispoziție.

48. În speță, reclamantul susține, într-o declarație detaliată și coerentă, că polițistul i-a ucis fiul cu un glonț tras de la mică distanță în curtea casei lor și a întârziat apoi foarte mult în a-l transporta la spital. Acesta susține că l-a văzut pe fiul său prăbușindu-se la pământ, la 3 metri de ușa de la intrare a casei, rănit la nivelul gâtului, și că polițistul A.S. îl ținea de brațul stâng în timp ce își punea arma deoparte. Curtea consideră că reclamantul a făcut tot ceea ce îi stătea în putere pentru a-și susține prima facie capătul de cerere. Acesta nu avea obligația și nici nu era, de altfel, în măsură să prezinte probe mai tangibile, întrucât aceste probe, în cazul în care existau, nu se puteau afla decât în posesia autorităților interne (a se vedea, mutatis mutandis, MansuroĂzlu, citată anterior, pct. 84). Prin urmare, îi revenea Guvernului sarcina de a oferi o explicație plauzibilă cu privire la originea decesului lui Adrian Cobzaru, survenit în urma unui foc de armă tras de polițistul A.S.

49. Potrivit Guvernului, fiul reclamantului a fost atins, în mod accidental, de un glonț la nivelul gâtului, în cursul acțiunii polițieneste desfășurate de polițistul care încerca să îl aresteze. Prin urmare, Curtea consideră că această cauză trebuie examinată din perspectiva art. 2 § 2 lit. b) din Convenție.

50. În ceea ce privește derularea faptelor, Curtea observă că părțile sunt de acord că autorul focului de armă a fost polițistul. Versiunile lor diferă în privința circumstanțelor în care polițistul a provocat moartea fiului reclamantului. În acest sens, Curtea constată că autoritățile interne nu au stabilit nici distanța reală a focului de armă, nici traiectoria sa (supra, pct. 30-31).

51. Aceasta observă că, în versiunea Guvernului, este vorba despre un act involuntar al polițistului, ceea ce contrazice afirmația potrivit căreia polițistul, după ce a văzut silueta fiului reclamantului, ar fi vizat o zonă nevitală a corpului tânărului, ceea ce înseamnă că luase în considerare riscul de a-i pune viața în pericol. Acest lucru nu este în concordanță cu concluziile la care a ajuns parchetul în Ordonanța din 11 octombrie 2007, în care se sugerează că polițistul a acționat în legitimă apărare (supra, pct. 17-19).

52. În plus, polițistul nu a susținut că ar fi avut motive să creadă că fiul reclamantului comisese infracțiuni grave, că ar fi fost periculos și că nearestarea sa ar fi avut consecințe negative ireversibile (a se vedea, a contrario, Makaratzis, citată anterior, pct. 64-66). Argumentul Guvernului care evocă pericolul pe care îl putea constitui conducerea unui vehicul cu viteză excesivă și posibilitatea ca fiul reclamantului să fi fost înarmat se bazează numai pe declarațiile polițistului, pe care parchetul le-a acceptat fără rezerve. De altfel, declarația polițistului a fost sancționată la 14 martie 2008 de Tribunalul București, care a anulat ordonanța de neîncepere a urmăririi penale la 11 octombrie 2007, printre altele, pe motiv de lipsă de obiectivitate a reprezentanților parchetului, cărora instanța le-a reproșat că au adoptat în întregime versiunea oferită de polițist, în lipsa unor probe în acest sens (supra, pct. 20).

53. Tot în privința legitimității actului polițistului, Curtea reține importanța acordată de instanțele interne distanței reale și traiectoriei glonțului - aceste elemente păreau mai

importante decât raportul de expertiză medico-legală care a sugerat o distanță a focului de armă mai mică decât cea reținută de reprezentanții parchetului și o traiectorie diferită a glonțului (supra, pct. 20-21). Or, potrivit probelor de care dispune Curtea, până în prezent, nicio autoritate internă nu s-a pronunțat încă definitiv asupra acestui subiect. La acestea se adaugă, după cum au remarcat și instanțele interne, zonele de umbră care persistă în privința datei reale a decesului sau necesitatea de a aduna alte probe care ar putea revela adevăratele circumstanțe ale decesului fiului reclamantului (supra, pct. 31).

54. În aceste condiții, nu se poate spune dacă autoritățile au dorit cu adevărat să afle dacă decesul lui Adrian Cobzaru a fost provocat de cauze accidentale. Insuficiența elementelor concrete și a probelor împiedică o apreciere a Curții cu privire la faptele în cauză, întemeiată doar pe constatările făcute de autoritățile naționale.

55. În consecință, omisiunile imputabile organelor de cercetare penală descrise mai sus determină Curtea să respingă argumentul Guvernului potrivit căruia decesul fiului reclamantului a fost provocat accidental de acțiunile unui polițist care se afla în legitimă apărare. O concluzie diferită ar însemna să se admită că autoritățile pot extrage beneficii de pe urma propriilor deficiențe și să se permită autorilor unor acte potențial letale să scape de răspunderea pe care o au.

56. În plus, Curtea consideră că, având în vedere derularea faptelor, trăgând un foc de armă în direcția fiului reclamantului pentru a-l prinde, în plină noapte, polițistul nu a luat toate măsurile de precauție suficiente pentru a-i proteja viața (a se vedea, *mutatis mutandis*, Alikaj și alții, nr. 47.357/08, pct. 66-77, 29 martie 2011), în contextul lipsei unor reguli clare privind folosirea armelor de foc de către forțele de ordine.

57. Având în vedere considerațiile precedente, Curtea concluzionează că, întrucât autoritățile române nu au demonstrat că forța potențial letală utilizată împotriva fiului reclamantului nu a depășit ceea ce era „absolut necesar”, că era strict „proporțională” și că urmărirea unul din scopurile autorizate de art. 2 § 2 din Convenție, răspunderea statului este angajată în speță.

Prin urmare, a fost încălcat art. 2 din Convenție sub aspect material.

2. Cu privire la aspectul procedural al art. 2 din Convenție

58. În ceea ce privește ancheta efectuată de autorități, reclamantul critică încercarea anchetatorilor responsabili din cauză de a-l exonera pe polițistul implicat, precum și lipsa de diligență a parchetului, pe care îl acuză că nu a efectuat o anchetă penală eficientă și că nu l-a adus în fața instanțelor pe autorul morții fiului său.

59. Guvernul este de părere că autoritățile naționale și-au îndeplinit obligația de a efectua o anchetă eficientă și independentă asupra circumstanțelor decesului lui Adrian Cobzaru. Guvernul susține că a fost deschisă o anchetă penală din oficiu și au fost efectuate mai multe acțiuni: prelevarea de probe de la locul incidentului, o expertiză tehnico-științifică a obiectelor prelevate, un test de alcoolemie, o expertiză medico-legală, colectarea de mărturii, o expertiză balistică și o expertiză tehnico-științifică cu scopul de a verifica existența unor urme suplimentare ale focului de armă. Potrivit Guvernului, ancheta efectuată în speță include toate procedurile necesare pentru a stabili circumstanțele reale ale faptelor. Acesta reamintește că în Convenție nu se garantează dreptul reclamantului de a iniția urmărirea penală sau a condamna penal terți ori obligația de rezultat care presupune că orice urmărire penală trebuie să se încheie cu o condamnare (Manțog împotriva României, nr. 2.893/02, pct. 72, 11 octombrie 2007). Guvernul neagă că autoritățile nu ar fi fost obiective și consideră că întreaga procedură este de natură să permită stabilirea cauzei decesului victimei, identificarea și pedepsirea celui vinovat și acordarea de despăgubiri familiei victimei [Cubanit împotriva României (dec.), nr. 31.510/02, 4 ianuarie 2007].

Motivarea Curții

60. Principiile generale cu privire la obligațiile procedurale care decurg din art. 2 din Convenție sunt rezumate în hotărârea Soare și alții (citată anterior, pct. 160-166).

61. În speță, Curtea constată că a avut loc o anchetă, că reprezentanții parchetului s-au sesizat în cauză și că au investigat circumstanțele decesului fiului reclamantului. Curtea observă că parchetele au pronunțat,

într-o primă etapă, neînceperea urmăririi penale pe motiv că intervenția polițistului a fost legitimă și, ulterior, scoaterea de sub urmărire penală, în absența caracterului penal al acestei intervenții. În prezent, Curtea trebuie să facă o evaluare a caracterului "efectiv" al anchetei și a diligenței cu care aceasta a fost efectuată [Ramsahai și alții împotriva Țărilor de Jos (MC), nr. 52.391/99, pct. 324, CEDO 2007-II].

62. În acest sens, Curtea observă că urmărirea penală cu privire la circumstanțele decesului lui Adrian Cobzaru a început la 19 septembrie 2006 și este încă pendinte în fața Parchetului de pe lângă Tribunalul București. În această perioadă, cele două ordonanțe ale parchetului au fost anulate de instanțele interne, care au retrimis cauza în fața parchetului cu instrucțiuni specifice privind probele care trebuie prezentate în vederea clarificării circumstanțelor decesului.

63. Deși Parchetului de pe lângă Tribunalul București i-a fost transmisă cauza la 14 martie 2008 pentru continuarea anchetei pentru omor și elucidarea contradicțiilor anumitor elemente de probă, acesta s-a limitat, la 9 luni după data menționată, la a-l audia pe polițistul implicat și pe cei 4 martori și la a delega poliției municipale sarcina de a continua ancheta. Inspectia juridică a procurorilor a justificat întârzierea în continuarea anchetei prin volumul mare de lucru și lipsa personalului. În plus, expertiza care avea drept scop stabilirea distanței reale a focului de armă mortal nu a fost efectuată decât la 3 ani după ce s-au petrecut faptele și abia după 17 luni de la această expertiză un expert a verificat urmele suplimentare ale focului de armă.

64. În plus, Curtea ia în considerare constatările făcute de Tribunalul București la 28 noiembrie 2012 potrivit cărora ancheta a avut mai multe deficiențe, în special lipsa probelor de natură să permită elucidarea circumstanțelor decesului fiului reclamantului. Din aceste elemente deduce că cea mai mare parte a elementelor de probă produse în speță nu s-au dovedit a fi convingătoare și că, dacă circumstanțele decesului lui Adrian Cobzaru ar putea fi clarificate, ar trebui să fie găsite noi probe de către parchet.

65. În ceea ce privește implicarea reclamantului în procedură, Curtea observă că, deși art. 2 din Convenție nu impune autorităților

de anchetă obligația de a răspunde oricărei cereri de măsuri de investigare care ar putea fi făcută de rudele victimei, acestea din urmă trebuie să fie implicate în procedură în măsura în care este necesar pentru a le proteja interesele legitime (Güleç împotriva Turciei, 27 iulie 1998, pct. 82, Culegere 1998-IV). În speță, din dosar nu reiese că reclamantul ar fi fost implicat în mod adecvat în cadrul actelor de anchetă, informat sau consultat cu privire la probele ori mărturiile propuse de autorități (a se vedea, mutatis mutandis, Predică împotriva României, nr. 42.344/07, pct. 71, 7 iunie 2011).

66. În fine, Curtea observă că, la mai mult de 6 ani de la evenimente, ancheta efectuată de parchet cu privire la operațiunea polițienească efectuată de A.S. este încă pendinte. Curtea consideră că este vorba despre o perioadă de timp foarte lungă, ce riscă să complice colectarea de către autoritățile naționale a probelor și stabilirea faptelor (a se vedea, mutatis mutandis, Ismail Altun împotriva Turciei, nr. 22.932/02, pct. 82, 21 septembrie 2010). În consecință, Curtea respinge excepția de neputință a căilor de atac interne, invocată de Guvern.

67. În lumina elementelor de mai sus, Curtea concluzionează că procedurile efectuate în ceea ce privește operațiunea polițienească din 19 septembrie 2006 nu pot constitui o anchetă rapidă și eficientă. În consecință, Curtea reține că autoritățile române nu au respectat obligația procedurală care rezultă din art. 2 din Convenție. În consecință, s-a produs o încălcare a acestei dispoziții sub aspect procedural.

V. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 14 coroborat cu art. 2 din Convenție, reclamantul se plânge de discriminare pe motiv că autoritățile, care, potrivit acestuia, au refuzat să ancheteze moartea fiului său, au făcut acest lucru din cauza originii sale române. De asemenea

68. Guvernul respinge acest argument și susține că reclamantul nu oferă fapte concrete, nici indicii suficiente în sprijinul afirmației sale.

69. În speță, Curtea observă că reclamantul nu a reușit să își susțină afirmația. După ce a examinat toate faptele relevante în speță, Curtea nu constată niciun indiciu care ar putea conduce la concluzia că cei responsabili de anchetă au fost influențați în ancheta lor de prejudecăți în privința grupului etnocultural al reclamantului și

al fiului său (Seidova și alții împotriva Bulgariei, nr. 310/04, pct. 67-68, 18 noiembrie 2010).

70. Reiese că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins, în temeiul art. 35 § 3 și art. 35 § 4 din Convenție.

71. În fine, reclamantul se plânge de durata excesivă a procedurii penale declanșate în urma decesului fiului său și de absența unui recurs efectiv având drept scop sancționarea celor responsabili (art. 6 § 1 și art. 13 din Convenție).

72. Ținând seama de motivele aflate la originea constatării sale privind încălcarea art. 2 din Convenție sub aspect procedural, Curtea consideră că nu se ridică nicio problemă distinctă în temeiul art. 6 § 1 și 13 din Convenție (Celniku împotriva Greciei, nr. 21.449/04, pct. 71, 5 iulie 2007).

C. Prejudiciu

73. Reclamantul susține că a suferit un prejudiciu moral ca urmare a decesului fiului său și a deficiențelor anchetei în acest sens. Acesta își precizează prejudiciul la 900 000 euro (EUR).

74. Guvernul consideră că suma solicitată de reclamant este excesivă și face trimitere la jurisprudența Curții în cauze similare în viziunea sa (Maiorano și alții împotriva Italiei, nr. 28.634/06, pct. 251, 15 decembrie 2009; Trufin împotriva României, nr. 3.990/04, pct. 57, 20 octombrie 2009; Dvoráček și Dvorácková împotriva Slovaciei, nr. 30.754/04, pct. 100, 28 iulie 2009; Esat Bayram împotriva Turciei, nr. 75.535/01, pct. 60, 26 mai 2009, și Șandru împotriva României, nr. 22.465/03, pct. 89, 8 decembrie 2009). Potrivit Guvernului, în hotărârile pe care le-a evocat, Curtea a acordat, în cazul constării unei încălcări a art. 2 din Convenție, sume cuprinse între 5.000 și 10.000 EUR.

75. Ținând seama de circumstanțele cauzei, Curtea, pronunțându-se în echitate, astfel cum prevede art. 41 din Convenție, consideră că este necesar să i se acorde reclamantului 30.000 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În unanimitate,

CURTEA:

1. unește cu fondul excepția de neepuizare a căilor de recurs interne și o respinge;

2. declară cererea admisibilă cu privire la capătul de cerere întemeiat pe art. 2 din Convenție și inadmisibilă pentru restul;

3. hotărăște că a fost încălcat sub aspect material și procedural art. 2 din Convenție;

4. hotărăște că nu este necesar să efectueze o analiză suplimentară din perspectiva art. 6 § 1 și art. 13 din Convenție;

5. hotărăște:

a) ca statul pârât să îi plătească reclamantului, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitivă a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din convenție, suma de 30.000 EUR (treizeci de mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, care va fi convertită în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, pentru prejudiciul moral;

b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu 3 puncte procentuale;

6. respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru restul capetelor de cerere. Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 25 iunie 2013, în conformitate cu art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulament.

Josep Casadevall
Președinte

Santiago Quesada
Grefier